

การทุจริตการเลือกตั้งของเทศบาลตำบลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
Election Frauds in Sub-district Municipalities in Surat Thani
Province

วรรณพงษ์ ขจรศักดิ์สิริกูล*

Wannapong Kajornsaksirikul

Wannapong@gmail.com

Received: 26/09/62 Revised: 31/10/62 Accepted: 31/10/62

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลหลัก เช่น ปลัดเทศบาลตำบล ในฐานะผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเทศบาล ตำบล นายกเทศมนตรีตำบล สมาชิกสภาเทศบาลตำบล และผู้อำนวยการการเลือกตั้ง ประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี วัตถุประสงค์ในการศึกษาครั้งนี้คือการค้นหาปัญหา รูปแบบ สาเหตุและแนวทางในการป้องกันและแก้ไขการทุจริตการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ตำบลและนายกเทศมนตรีตำบล ผลการวิจัยพบว่า การทุจริตในการเลือกตั้ง ได้แก่ การ หลอกลวงให้เข้าใจผิด การซื้อเสียง การสัญญาว่าจะให้ประโยชน์ การย้ายคนเข้ามาในเขต เลือกตั้ง การใช้ระบบอุปถัมภ์ เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขในระยะยาว การศึกษาครั้งนี้ เสนอแนะให้มีมาตรการที่จะสร้างจิตสำนึกของประชาชนเกี่ยวกับสิทธิในการเลือกตั้งและ กิจกรรมต่างๆ ที่จะเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่นและผลเสียของการ ทุจริตในการเลือกตั้งแบบต่างๆ

คำสำคัญ: การทุจริต, การเลือกตั้ง, เทศบาลตำบล

*ปลัดเทศบาลตำบลขุนทะเล (นักบริหารงานเทศบาล) ระดับ 8 สำนักงานเทศบาลตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัด สุราษฎร์ธานี

Abstract

This research employed a qualitative methodology which collected data from documents and interviews key informants: sub-district municipality clerks, as the directors of the election of sub-district municipalities, mayors of sub-district municipalities, members of the sub-district municipality councils and Surat Thani Provincial Election Commissioner. The objectives of the study were to find problems, forms, causes and ways to prevent and solve the corruption problems in the election of members of the sub-district municipalities. The result of finding shows that the election frauds are misleading, vote buying, bribery, moving in the people to the constituency and using the patronage system. For the long term prevention and remedy, it is recommended that there must be a measure to establish public awareness of their rights of voting, and different kinds of activities to enhance understanding about local elections as well as the defects of various election frauds.

Keywords: Frauds, Election, Sub-district municipal

บทนำ

การเลือกตั้งท้องถิ่น เป็นกระบวนการในการเลือกสรรผู้ปกครองท้องถิ่น ให้เข้าไปใช้อำนาจปกครองท้องถิ่น เพื่อป้องกันสิทธิเสรีภาพให้กับประชาชน รวมทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ระบบสาธารณสุข โภค ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานในท้องถิ่น ให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกัน หากประชาชนเลือกผู้บริหารท้องถิ่นที่เป็นคนดี มีความรู้ความสามารถ มีจิตสำนึก มีคุณธรรม และมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ในการแก้ปัญหาและพัฒนาท้องถิ่น ก็จะทำให้ประชาชนได้รับผลการพัฒนาโดยตรง มีความเป็นอยู่ดีขึ้น มีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ในทางตรงข้าม หากประชาชนเลือกสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นที่มีความรู้ ความสามารถน้อย ขาดคุณธรรมและจิตสำนึกที่ดี เมื่อเข้าไปปกครองและบริหารท้องถิ่น บุคคลเหล่านี้ก็จะทำทุกวิถีทางเพื่อตนเองและพวกพ้องแสวงหาประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่ ไม่พัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญก้าวหน้า ซึ่งผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงคือประชาชนในท้องถิ่น นั่นเอง ซึ่งบุคคลเหล่านี้ได้รับเลือกตั้งก็เนื่องมาจากการทุจริตเลือกตั้ง โดยเฉพาะการซื้อเสียง

ปัญหาการทุจริตการเลือกตั้ง โดยเฉพาะการซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้งเป็นปัญหาที่นับจะทวีความรุนแรงมากขึ้นในระบบการเลือกตั้งของไทย จนอาจกล่าวได้ว่ากำลังจะกลายเป็นวัฒนธรรมหรือค่านิยมทางการเมืองที่ถูกต้อง ทั้งการเลือกตั้งระดับชาติและการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น นับแต่มีการเลือกตั้งท้องถิ่นระบบใหม่ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 ภายใต้การควบคุมการเลือกตั้งโดยองค์กรอิสระ ได้แก่ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ปัญหาและพฤติกรรมเกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้งก็ยังคงปรากฏให้เห็น และประชาชนในท้องถิ่นที่มีการจัดการเลือกตั้งท้องถิ่น ก็รับรู้รับทราบได้ว่ามีการทุจริตการเลือกตั้งด้วยวิธีการต่างๆ และมีเรื่องร้องเรียนและคัดค้านการเลือกตั้ง

ท้องถิ่นเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นจำนวนมาก แม้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2554 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 บัญญัติเป็นความผิดและมีโทษทางอาญา รวมทั้งการลงโทษทางการเมืองด้วยการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง และโทษทางแพ่งให้ชดใช้ค่าเสียหายในการเลือกตั้งก็ตาม แต่มาตรการกฎหมายดังกล่าวก็ยังไม่อาจแก้ปัญหาการทุจริตการเลือกตั้งได้มากนัก

จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีเทศบาลตำบล จำนวน 30 แห่ง โดยในปี พ.ศ. 2555 ได้มีการเลือกตั้งสมาชิกเทศบาลตำบลและนายกเทศมนตรีตำบล ทั้งในกรณีครบวาระเลือกตั้งแทนตำแหน่งว่าง หรืออื่นๆ จำนวน 16 แห่ง ซึ่งถึงแม้ว่าการเลือกตั้งท้องถิ่น เป็นกระบวนการในการเลือกสรรผู้ปกครองท้องถิ่น ให้เข้าไปใช้อำนาจปกครองท้องถิ่น เพื่อป้องกันสิทธิเสรีภาพให้กับประชาชน รวมทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ระบบสาธารณสุขภาค ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกัน

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการทุจริตการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลและนายกเทศมนตรีตำบล
2. เพื่อศึกษารูปแบบการทุจริตการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรีตำบล
3. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านสาเหตุของการทุจริตการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลและนายกเทศมนตรีตำบล
4. เพื่อศึกษาแนวทางการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาการทุจริตการเลือกตั้งสมาชิกเทศบาลตำบลและนายกเทศมนตรีตำบล

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาการทุจริตการเลือกตั้งในเทศบาลตำบล จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษามุ่งศึกษาสภาพปัญหาการทุจริตการเลือกตั้ง รูปแบบการทุจริตการเลือกตั้ง และช่องทางในการตรวจสอบการทุจริตการเลือกตั้งในเทศบาลตำบล จังหวัดสุราษฎร์ธานี คือ การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบล และนายกเทศมนตรีตำบล

2. ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ ปลัดเทศบาลตำบล ในฐานะผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเทศบาลตำบล สมาชิกสภาเทศบาลตำบล นายกเทศมนตรีตำบล ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานีหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

3. ขอบเขตด้านพื้นที่ พื้นที่การวิจัยครั้งนี้ คือ เทศบาลตำบลในเขตพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี

4. ขอบเขตระยะเวลา การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการทุจริตการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบล และนายกเทศมนตรีตำบล จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีการเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2555 โดยกำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานทั้งสิ้นประมาณ 3 เดือน นับตั้งแต่เดือนธันวาคม 2555 – กุมภาพันธ์ 2556

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) จากเอกสารต่างๆ และข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ซึ่งได้จากการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสังเกตและการสัมภาษณ์แบบ

เจาะลึก เพื่อให้ได้มุมมองของผู้เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลและนายกเทศมนตรีตำบล ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ดำเนินการศึกษา 2 แบบ คือ

1. การวิจัยข้อมูลเอกสาร (documentary research) เป็นการวิจัยโดยการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นของเทศบาลตำบลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี และรายงานผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) โดยเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ปลัดเทศบาลตำบล ในฐานะผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเทศบาลตำบล สมาชิกสภาเทศบาลตำบล นายกเทศมนตรีตำบล ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานีหรือเจ้าหน้าที่รับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ปลัดเทศบาลตำบล ในฐานะผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเทศบาลตำบล สมาชิกสภาเทศบาลตำบล นายกเทศมนตรีตำบล ซึ่งได้ผ่านการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลและนายกเทศมนตรีตำบล ในปี พ.ศ. 2555 ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานีหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ โดยในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) จากประชากรกลุ่มนี้เพื่อนำมารวบรวมข้อมูล จำนวน 8 คน และใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ตัวต่อตัว การกำหนดตัวอย่างใช้วิธีการกำหนดแบบเจาะจง

1. ปลัดเทศบาลตำบล ในฐานะผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเทศบาลตำบล จำนวน 2 คน

- สมาชิกสภาเทศบาลตำบล จำนวน 2 คน
- นายกเทศมนตรีตำบล จำนวน 2 คน
- ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานีหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แนวคำถามในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยการศึกษาประเด็นคำถามจากวัตถุประสงค์ของการศึกษา และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของคำถามสามารถปรับได้ตามลักษณะของผู้ถูกสัมภาษณ์โดยอาศัยหลักการตั้งแนวคำถามที่มีข้อความเข้าใจง่าย คำถามปลายเปิด ไม่มีคำถามนำ โดยแนวคำถามนี้ได้รับข้อเสนอแนะแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน

สรุปและอภิปรายผล

1. สภาพปัญหาการทุจริตการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลและนายกเทศมนตรีตำบล

จากการวิจัยพบว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้รับการร้องเรียนหรือคัดค้านผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลและนายกเทศมนตรีตำบล ในปี พ.ศ. 2555 ที่ผ่านมา จำนวน 20 เรื่อง ได้แก่ 1) หลอกหลวงหรือจูงใจให้เข้าใจผิด (มาตรา 57 (5)) จำนวน 8 เรื่อง 2) ให้ทรัพย์สินหรือสัญญาว่าจะให้ (มาตรา 57 (1) (2)) จำนวน 5 เรื่อง 3) ดำเนินการย้ายคน (มาตรา 43) จำนวน 4 เรื่อง

4) เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่กระทำการใดๆ อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัคร (มาตรา 60) จำนวน 1 เรื่อง 5) การนับคะแนนไม่ถูกต้อง จำนวน 1 เรื่อง และ 6) อื่นๆ เช่น ทำแผ่นประกาศหรือป้ายหาเสียงเกินกำหนด จำนวน 1 เรื่อง

2. รูปแบบการทุจริตการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบล และนายกเทศมนตรีตำบล

จากการวิจัยพบว่า

1. ลักษณะรูปแบบของการทุจริตการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลและนายกเทศมนตรีตำบล โดยภาพรวมยังมีจุดเด่นอยู่ที่การซื้อสิทธิขายเสียงเลือกตั้ง การแจกจ่ายเงินให้ผลประโยชน์ในรูปแบบสิ่งของ ทรัพย์สิน หรือการอาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัว และการดำเนินการที่อาศัยช่องทางที่ตนอยู่ในอำนาจ ดำเนินการล่วงหน้าก่อนแล้ว ผลประโยชน์ที่ได้รับอาจเป็นตัวเงินหรือไม่ใช่ตัวเงิน เช่น การท่องเที่ยว การทัศนศึกษา หรือดูงาน เป็นต้น ลักษณะรูปแบบการทุจริตการเลือกตั้งจะมีลักษณะรูปแบบที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น และอาศัยช่องทางของระเบียบ กฎหมาย และการดำเนินการที่สามารถเปิดโอกาสที่ทำได้ ซึ่งเป็นการยากที่จะเอาผิดทางกฎหมายหรือการดำเนินคดี

2. ลักษณะและรูปแบบของการให้ผลประโยชน์ตอบแทนอันเป็นการทุจริตการเลือกตั้งนั้น จะมีการดำเนินการล่วงหน้าก่อนแล้วระยะเวลาหนึ่ง เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้รู้และได้รับประโยชน์จริง แล้วสัญญาว่าหากมีการเลือกตั้งและได้รับการเลือกตั้งอีกจะได้รับประโยชน์ให้มากกว่าเดิม ดีกว่าเดิม ซึ่งเป็นแรงจูงใจล่วงหน้า และให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้รับประโยชน์เป็นผู้สร้างเครือข่ายขยายไปช่วยหาเสียงเพิ่มเติมด้วย และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

3. การติดต่อร้านในหมู่บ้านให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปซื้อโดยวิธีการซื้อสินค้าไว้ก่อนแล้วจะมีการนำเงินไปจ่ายภายหลัง ซึ่งผู้ที่ไม่ชำระเงินแทนก็ไม่ใช่บุคคลที่สั่งซื้อสินค้า เป็นต้น

4. การจัดทัศนศึกษาหรือศึกษาดูงาน เป็นรูปแบบของการทุจริตการเลือกตั้งที่น่ากังวลและเป็นที่ยอมรับร่วมกัน โดยอ้างว่า ไปดูงานหรือไปฝึกอบรม เช่น พากกลุ่มแม่บ้านไปศึกษาการทำสินค้า OTOP หรือดูงานการพัฒนาในจังหวัดอื่นๆ พากชาวบ้านไปดูงานด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวอาศัยการจัดทำโครงการที่มีการดำเนินการถูกต้องตามระเบียบ และในระหว่างการพัฒนาทัศนศึกษาหรือดูงานอาจจะมีการสัญญาหรือให้คำมั่นสัญญาว่าจะดำเนินการอีกและให้ดีกว่าเดิม หากมีการเลือกเข้ามาเป็นสมาชิกสภาเทศบาลตำบลหรือนายกเทศมนตรีตำบลอีก

5. การหลอกลวง บังคับ ชูเชิญ ใช้อิทธิพลคุกคาม ใสร้าย หรือจูงใจให้เข้าใจผิดในเรื่องใดอันเกี่ยวกับผู้สมัคร

6. จัดทำ ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้

7. ให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมแก่ชุมชน สมาคม มูลนิธิ วัด สถาบันการศึกษา สถานสงเคราะห์ หรือสถาบันอื่นใดที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

8. เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่กระทำการใดๆ อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัคร โดยไม่เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่พึงกระทำได้

9. การย้ายบุคคลเข้ามาในทะเบียนบ้านเพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งโดยมิชอบ เช่น มิได้อยู่อาศัยจริง เป็นต้น

ผลการวิจัยสอดคล้องกับ พุทธชาติ สุวีริสสินนท์ (2551) ที่ได้ศึกษาเรื่องช่องทางและโอกาสในการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่า ช่องทาง โอกาสและพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีอยู่ในระดับปานกลาง โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดและองค์การบริหารส่วนตำบล มีช่องทางการทุจริตคอร์รัปชันมากกว่าเทศบาลนคร และเทศบาลตำบลโดยวิธีการส่วนมากเกิดจากการใช้อำนาจ ตำแหน่งเอื้อประโยชน์ให้บริษัท/สถานประกอบการของตนเองและพรรคพวก มีการจูงใจ เรียกร้อง ช่มชู้ หน่วงเหนี่ยวหรือกลั่นแกล้งเพื่อหาประโยชน์ใส่ตนหรือพวกพ้อง การรับสินบน เพื่อให้การคุ้มครองธุรกิจผิดกฎหมาย การรับหรือการเรียกเก็บค่าคอมมิชชัน

และสอดคล้องกับ ภาณุ ลวกุล (2545) ที่ศึกษาเรื่อง “รูปแบบและวิธีการคอร์รัปชันในองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษารูปแบบการคอร์รัปชันในองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ศึกษาวิธีการคอร์รัปชันในองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และศึกษาถึงวิธีการป้องกันและแก้ไขการคอร์รัปชัน ในองค์การบริหารส่วนตำบล ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบของการคอร์รัปชันนั้นจะแปรเปลี่ยนไปตามโอกาสที่เกิดขึ้น เข้าทำนองที่ว่าไม่เกิดก็ไม่ทำเป็นส่วนใหญ่ (กรณีตามน้ำ) และก็จะมียุทธศาสตร์กลุ่มบุคคลอีกกลุ่ม ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นฝ่ายบริหารมักจะร่วมมือกับผู้รับเหมาหรือกลุ่มสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลของตัวเองทำกันหลายคน (กรณีทวนน้ำ) นั่นหมายความว่าตั้งใจที่จะโกงและพร้อมที่จะกระทำการทุจริตต่อหน้าที่ของตนเองเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์โดยไม่สนใจว่าจะมีการร้องเรียนหรือจับตามองหรือไม่ เนื่องจากถือว่าตัวเองมีอำนาจ การ

คอร์ปชั่นนั้นมีการปรากฏตัวอยู่ทุกรูปแบบและเป็นรูปแบบที่จะทำกันมานาน วิธีการคอร์ปชั่นส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นนั้น ก็จะปรากฏตามรูปแบบที่จะทำการคอร์ปชั่น เช่น การรับสินน้ำใจ รับสินบน และกินค่าคอมมิชชั่น ซึ่งบางครั้งก็จะเกิดการเชื่อมโยงไปสู่การคอร์ปชั่น ด้านวัสดุครุภัณฑ์หรืองานซ่อมแซม รวมถึงงานตกแต่งสถานที่ของทางราชการหรือในกรณีการตรวจรับงานในการก่อสร้าง

และสอดคล้องกับ พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต (อ้างถึงใน สยาม คำปรีดา, หน้า 268 – 270) ที่ได้สรุปการทุจริตในการเลือกตั้งเป็น 3 ประเด็นสำคัญ คือ

1. การทุจริตหาเสียง หมายถึง การที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งและทีมงานดำเนินกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างในห้วงเวลาเลือกตั้งเพื่อให้เป็นที่จูงใจประชาชนในเขตเลือกตั้งได้รู้จักชื่อเสียงอันจะนำไปสู่การโน้มน้าวใจและความประทับใจ เช่น การหว่านพืช การจัดงานเลี้ยงเลือกตั้ง การแจกเงินและสิ่งของแก่ครอบครัวและรายบุคคล เป็นต้น

2. การทุจริตซื้อขายเสียง เป็นวิธีการหลักเพื่อให้ได้มาซึ่งชัยชนะในการเลือกตั้งของสังคมไทย การซื้อเสียงจำแนกออกเป็นกว้างๆ 2 ประเภท คือ 1) ซื้อเพื่อหวังคะแนนกลุ่มเป้าหมายในการซื้อได้แก่ มวลชนเป้าหมายที่ตนและกลไกสามารถควบคุมกำกับได้ และ 2) ซื้อเพื่อสกัดกั้นหรือมุ่งทำลายฐานคะแนนเสียงคู่แข่ง เป้าหมายการซื้อไม่ได้หวังผลโดยตรงต่อผู้ซื้อ แต่จะกลายเป็นผลทางอ้อม

3. การทุจริตลงคะแนนเสียง การฉ้อฉลโดยกลไกรัฐ การทุจริตแบบนี้กล่าวได้ว่า เป็นวิธีการขั้นสุดยอดของการทุจริตทั้งหมด เพราะผู้สมัครที่ใช้วิธีการนี้ได้นั้น นอกจากจะต้องมีเงินหรือมีฐานเศรษฐกิจมั่นคงแล้ว ยังจะต้องมีอำนาจและอิทธิพลเหนือกลไก

ข้าราชการอีกด้วย หากผู้สมัครคนใดสามารถใช้ชีวิตการนี้ได้ โอกาสที่จะได้รับการเลือกตั้ง
ค่อนข้างสูง

3. ปัจจัยด้านสาเหตุที่ก่อให้เกิดการทุจริตการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลและ
นายกเทศมนตรีตำบล

จากการวิจัยพบว่า

1. ทักษะคิดและประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งจากการเลือกตั้ง
ระดับชาติ มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการทุจริตการเลือกตั้ง โดยการเลือกตั้งทุกครั้งผู้มีสิทธิ
เลือกตั้งจะต้องได้รับประโยชน์ จึงช่วยเหลือในการหาเสียง หรือช่วยลงคะแนนให้ ผู้มี
สิทธิเลือกตั้งบางคนเป็นผู้ยื่นข้อเสนอแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งเอง หรือบางคนเมื่อได้รับ
ผลประโยชน์ต่างๆ เช่น การพาไปทัศนศึกษาหรือดูงาน การให้เงินใส่ซองหรือเอาของขวัญ
มอบให้โอกาสต่างๆ การยอมให้เดินทางโดยรถโดยสารฟรี การลดราคาสินค้าหรือไม่
คิดเงินค่าสินค้าหรือบริการให้แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นการเฉพาะ หรือได้รับประโยชน์อื่นๆ
ที่จะเกิดความรู้สึกเป็นบุญคุณ รวมทั้งการได้รับประโยชน์ส่วนตนจริงที่ได้รับ

2. มูลเหตุจูงใจของการทุจริตการเลือกตั้ง มักเกิดจากความต้องการเข้าไปเป็น
ผู้บริหารของเทศบาลตำบล ซึ่งปัจจุบันเทศบาลตำบลมีรายได้ทั้งจากการเก็บภาษีท้องถิ่น
ค่าธรรมเนียม เงินอุดหนุนจากรัฐบาล นอกจากนี้ มีการมองกันว่า การที่รัฐมีนโยบาย
กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นดำเนินการ รวมทั้งการถ่ายโอนภารกิจ ซึ่งมีการถ่ายโอน
งบประมาณบางส่วนเข้ามาด้วย การเข้ามาเป็นผู้บริหารของเทศบาลตำบล ย่อมหมายถึง
การที่สามารถได้รับผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการดำเนินงาน

3. สมาชิกสภาเทศบาลตำบลและนายกเทศมนตรีตำบล สามารถเอื้อประโยชน์
ในการรับบุคคลเข้าทำงานในเทศบาลตำบล หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ในเขต

จังหวัดสุราษฎร์ธานี หรือจังหวัดใกล้เคียงได้ด้วย ดังนั้น การเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกันระหว่างผู้ที่ช่วยเหลือในการหาเสียง เช่น การที่จะสามารถช่วยในการหาเสียงได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลตำบลหรือนายกเทศมนตรีตำบลก็อาจจะฝากลูกหรือหลานเข้าทำงานในตำแหน่งต่างๆ ในเทศบาลตำบล หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนผู้สมัครก็มีเครือข่ายและฐานเสียงที่ช่วยเหลือในการเลือกตั้งได้ เป็นต้น นอกจากนี้ การเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกลายเป็นเสมือนผู้ที่ทำหน้าที่ในการดูแลจัดการการบริการสาธารณะในพื้นที่แทนรัฐ รวมทั้งยังทำหน้าที่ในการบังคับกฎหมายบางประการ

4. นโยบายของรัฐบาลนับว่าเป็นปัจจัยประการหนึ่งที่มีบทบาทและความสำคัญอย่างยิ่งต่อการทุจริตการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากในช่วงที่ผ่านมาในปัจจุบันและในอนาคต ทิศทางการพัฒนาการบริหารราชการแผ่นดินล้วนมุ่งการกระจายอำนาจและการส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งนั่นหมายความว่า รัฐจะต้องมีการกระจายงบประมาณให้ท้องถิ่นได้ใช้เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการสร้าง พัฒนา ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาคุณภาพชีวิต การรักษาความสงบเรียบร้อย เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันก็ต้องมีการมอบอำนาจในการดูแลการถ่ายโอนภารกิจต่างๆ ตามกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่น ทำให้ท้องถิ่นมีการขยายตัวในด้านบทบาทหน้าที่มากยิ่งขึ้น และมีการจัดสรรงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5. ระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทย ที่มีแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างของระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทย กล่าวคือ ความสัมพันธ์ตามระบบอุปถัมภ์ที่ท้องถิ่นส่วนใหญ่ถูกคุกคามอย่างรุนแรงจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ซึ่งเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วจากกระบวนการพัฒนา การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเกิดทรัพยากรใหม่ๆ ทำให้ผู้นำท้องถิ่นสร้างระบบอุปถัมภ์ของตนขึ้นมา ความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์สมัยใหม่จะมี

ลักษณะเฉพาะด้านมากขึ้น เช่น ผู้อุปถัมภ์แต่ละคนจะมีอิทธิพลเฉพาะด้าน ซึ่งอาจมีอิทธิพลทางด้านการเมือง หรือการฝากเข้าทำงาน อิทธิพลในระบบราชการ เป็นต้น

6. การจ้างคู่แข่งไม่ให้ลงสมัครรับเลือกตั้ง เป็นรูปแบบที่น่าสนใจ คือ เมื่อสมาชิกสภาเทศบาลตำบลหรือผู้บริหารเทศบาลตำบลคนเดิมต้องการที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาบริหารงานเทศบาลตำบลอีกวาระหนึ่ง ดังนั้น เมื่อจะมีการหมดวาระการดำรงตำแหน่งในเทศบาลตำบลนั้นๆ จึงติดต่อบุคคลที่มีประสงค์จะลงสมัครรับเลือกตั้ง และการติดต่อจะติดต่อเฉพาะผู้สมัครที่พิจารณาแล้วเห็นว่ามีโอกาสจะได้รับเลือกตั้งด้วยคะแนนใกล้เคียงกันเท่านั้น

สำหรับนายกเทศมนตรีตำบลจะรู้ว่าในปีงบประมาณต่อไป เทศบาลตำบลของตนจะได้รับการจัดสรรงบประมาณเท่าใด สามารถคำนวณได้ ดังนั้น การจ้างมิให้ผู้สมัครรายอื่นลงสมัครรับเลือกตั้งก็จะเป็นแนวทางในการที่ตนจะสามารถบริหารจัดการงบประมาณได้ เมื่อได้รับการเลือกตั้งเข้ามาอีก การจ้างมิให้คู่แข่งลงสมัครรับเลือกตั้งเท่ากับเป็นการลงทุนทางการเมืองเช่นกัน นอกจากนี้ ยังได้รับประโยชน์ด้านอื่นๆ จากการเป็นผู้บริหารเทศบาลตำบลต่อไปอีกที่จะได้รับสถานภาพทางสังคม การมีโอกาสนในการสร้างฐานะคะแนนเสียงต่อไป รวมไปถึงการติดต่อการสร้างเครือข่ายกับพรรคการเมือง หรือฐานการเมืองระดับชาติต่อไปอีกด้วย นอกเหนือจากผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ

7. มีการยืมมือหน่วยงานรัฐ โดยการจ้างให้หน่วยงานรัฐที่ควบคุมดูแล สอดส่องการเลือกตั้งให้ควบคุมดูแลฝ่ายตรงข้ามมากยิ่งขึ้น นักการเมืองท้องถิ่นหลายคนใช้การพยายามทำความสนิทสนมกับเจ้าหน้าที่รัฐเพื่ออาศัยความได้เปรียบให้คอยตรวจสอบการทุจริตของฝ่ายตรงข้ามเป็นหลัก และตนเองได้เปรียบจากการดำเนินการล่วงหน้า โดยอาศัยช่องทางหรือระเบียบที่เอื้อให้

8. ทิศทางการทุจริตการเลือกตั้งจะมีการร่วมมือกันมากขึ้น โดยในลักษณะเป็นผลประโยชน์ต่างตอบแทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น และจะมีการเรียนรู้และการลอกเลียนแบบจากพื้นที่อื่นๆ มาปรับใช้กับพื้นที่ของตนเองมากยิ่งขึ้นและอาศัยช่องทางของระเบียบกฎหมายที่เปิดช่องให้ ทำให้การจับกุม การดำเนินคดี และการลงโทษยากกว่าเดิมมาก

9. การเพิ่มขึ้นของภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการถ่ายโอนภารกิจตามหลักการและกฎหมายและขั้นตอนการกระจายอำนาจ หากเป็นไปอย่างไม่มีระมัดระวังอาจจะเป็นสิ่งที่เอื้อต่อการทุจริตการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เช่นเดียวกัน

แนวโน้มการดำเนินการถ่ายโอนและการกระจายอำนาจดังกล่าว ส่งผลทำให้เกิดเป็นมูลเหตุจูงใจในการที่จะต้องมีการแข่งขันการให้ได้รับการคัดเลือกเข้าไปเป็นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แม้ว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งจะห้ามการจัด ทักษิณศึกษาหรือดูงานก่อนการครบวาระเลือกตั้งเป็นเวลา 60 วัน แต่ก็จะมีการดำเนินการก่อนระยะเวลาจำกัดใน 60 วันนั้น ยิ่งไปกว่านั้น ยังมีการประสานงานช่วยเหลือกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยอาศัยการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เช่น การแลกเปลี่ยนการ ทักษิณศึกษาดูงานระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งการดำเนินการดังกล่าวเป็นการทุจริต ซึ่งการป้องกันและปราบปรามหรือเอาผิดทางกฎหมายกระทำได้ยากมากขึ้น

ผลการวิจัยสอดคล้องกับ พุทธชาติ สุธีวสินนนท์ (2551) ที่ได้ศึกษาเรื่องช่องทางและโอกาสในการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ก่อให้เกิดและสนับสนุนการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ความต้องการของผู้บริหารและบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางส่วนต้องการเงินทอง เพื่อนำมาใช้จ่ายหาสิ่งอำนวยความสะดวก

สะดวกต่างๆ ในชีวิตประจำวัน สภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมเกี่ยวกับการแสดงออกในทางวัฒนธรรม

และยังสอดคล้องกับ จำทูล กองสาร และคณะ (อ้างถึงใน วิโรจน์ ธิตา, 2546, หน้า 14) ที่วิจัยเรื่อง ปัญหาการคอร์รัปชันในวงราชการไทย กล่าวถึงข้อบกพร่องที่ส่งเสริมให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันในวงราชการไทย สรุปได้ว่าเกิดจาก 1) ด้านกฎหมาย และวิธีพิจารณาคดี 2) ด้านการบริหาร และ 3) ด้านสังคม วัฒนธรรม และศีลธรรม ความเป็นอยู่ที่ฟุ่มเฟือยตามอิทธิพลบริโภคนิยม กระตุ้นให้เกิดการทุจริตมากขึ้น กมล สกลเดชา (อ้างถึงใน วิโรจน์ ธิตา, 2546, หน้า 14-15) กล่าวถึงปัจจัยภายนอกที่ทำให้เกิดการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ ว่ามี 8 ประการ ได้แก่ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและการครองชีพ ปัจจัยทางด้านการเมือง ปัจจัยทางด้านสังคม ปัจจัยทางการบริหารของรัฐที่ขาดประสิทธิภาพ ปัจจัยจากกฎหมายหรือระเบียบที่มีช่องว่างหรือมีข้อบกพร่อง ปัจจัยจากการมีตำแหน่งหน้าที่เอื้ออำนวยต่อการกระทำผิด ปัจจัยจากการตกอยู่ภายใต้อิทธิพลสภาวะแวดล้อมและอิทธิพลของผู้ทุจริต และประการสุดท้ายเกิดจากปัจจัยอื่นๆ หลายสาเหตุรวมกัน เกียรติศักดิ์ จีระธีรนาถ (อ้างถึงใน วิโรจน์ ธิตา, 2546, หน้า 15-18) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดการทุจริตตามแนวคิดเรื่องการทุจริตที่พัฒนามาจากทฤษฎีความน่าจะเป็น ซึ่งดัดแปลงมาจากแนวความคิด เรื่อง Computer Fraud Theory ที่เป็นส่วนหนึ่งของหนังสือ *Computer Fraud and Countermeasures* เขียนโดย Leonard I. Krauss and Aileen Mac Gahan (New Jersey, Prentice Hall Inc.) 1979 สรุปได้ 3 ประการ ได้แก่ 1) ความไม่ซื่อสัตย์ (Dishonesty) 2) โอกาส (Opportunity) และ 3) การจูงใจ (Motivation) พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และคณะ (อ้างถึงใน วิโรจน์ ธิตา, 2546, หน้า 18) กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน ว่าเกิดจากสาเหตุในตัวบุคคลผู้กระทำผิด ซึ่งมีองค์ประกอบ 4

ประการ ได้แก่ การมีโอกาส การมีสิ่งจูงใจหรือสิ่งล่อใจ การเสี่ยงภัยโดยผลที่จะได้รับ คุ่มค่ามากกว่าการถูกจับกุม และประการสุดท้ายได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต

4. แนวทางการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาการทุจริตการเลือกตั้งสมาชิกเทศบาลตำบลและนายกเทศมนตรีตำบล

ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้เสนอแนวทางการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาการทุจริตการเลือกตั้งสมาชิกเทศบาลตำบลและนายกเทศมนตรีตำบล ดังนี้

1. การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ทำให้ประชาชนเป็นพลเมือง จัดกระบวนการให้ชาวบ้านคิดวิเคราะห์ปัญหาและลงมือแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง โดยไม่ต้องรอนักการเมือง เพราะเมื่อชุมชนพึ่งตนเองได้การซื้อขายเสียงก็จะหมดไป จึงน่าจะต้องจัดกระบวนการตกลงกันของผู้สมัครรับเลือกตั้งว่าจะไม่ใช้เงินในการซื้อเสียงถึงแม้ว่าจะทำได้ยากก็ตาม

2. ควรให้สื่อมวลชนเข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมประชาธิปไตย โดยการนำเสนอข้อมูลข่าวสารการเลือกตั้งที่ถูกต้องและเป็นกลาง การนำเสนอข่าวสารระหว่างที่มีการเลือกตั้ง โดยให้เน้นการรณรงค์การไปใช้สิทธิ กำหนดให้ประชาชนสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอ สร้างความเข้าใจให้กับผู้ใช้สิทธิถึงผลดีที่ทุกๆ คน ได้มีส่วนเลือกคนดีเข้าไปทำงานบริหารงานพัฒนาเทศบาลตำบล นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็นความจริงเพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง นำข้อมูลต่างๆ มาพิจารณาตัดสินใจในการเลือกตั้ง สื่อมวลชนควรดำเนินการทุกวิถีทางเพื่อเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตย โดยให้สื่อมวลชนเป็นแกนกลางในการผลักดัน

3. ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง การเลือกตั้งควรมีตามวาระอย่างสม่ำเสมอไม่ให้เกิดจากความ

ต้องการของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ประสงค์จะลาออกตอนไหนก็ได้ โดยให้เทศบาลตำบล ต้องจัดให้มีการเลือกตั้งซ่อมขึ้นใหม่

4. ให้ประชาชนและตัวแทนของประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมและมีบทบาทสำคัญ ในการกำหนดนโยบายและการบริหารงานเทศบาลตำบลอย่างแท้จริง เปิดโอกาสให้ ประชาชนสามารถรวมตัวกันเป็นกลุ่ม ชมรม สมาคม ฯลฯ เพื่อต่อรองเรียกร้อง ผลประโยชน์ของตนได้อย่างกว้างขวาง

5. การดำเนินนโยบายอย่างเป็นธรรมในการกระจายรายได้และการพัฒนาให้ทั่วถึง และครอบคลุมประโยชน์สุขของประชาชนส่วนใหญ่ให้มากที่สุด และที่สำคัญก็คือ จะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งอำนาจอิทธิพลและประโยชน์ได้อย่างเท่าเทียมกัน

6. ประชาชนทุกคนต้องตระหนักร่วมกันว่าหากปล่อยให้มีการซื้อสิทธิขายเสียง เกิดขึ้นย่อมจะนำไปสู่การมีตัวแทนประชาชนที่ทุจริต มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ของตนเอง และพวกพ้องมากกว่าผลประโยชน์ของส่วนรวม การบริหารงานของเทศบาลตำบลก็จะ สร้างหรือทำให้เกิดผลเสียหายต่อเศรษฐกิจและสังคมของตำบลในเวลาต่อมา

7. การที่จะทำให้ประชาชนทุกคนตระหนักในเรื่องดังกล่าวแล้วนั้นจำเป็นอย่าง ยิ่งที่จะต้องเริ่มจากคนที่ใกล้ชิดที่สุดในครอบครัว โดยการบอกกล่าว พูดคุยในครอบครัว และขยายความคิดไปในวงกว้างมากที่สุด

8. ประชาชนไทยทุกคนจะต้องช่วยกันสอดส่องเมื่อได้พบเห็นหรือทราบเบาะแส ว่ามีการซื้อสิทธิขายเสียงเกิดขึ้น ณ ที่ใด ก็ขอให้แจ้งคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือ เจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อจะได้ดำเนินการตามกฎหมายอย่างจริงจังต่อไป

ผลการวิจัยสอดคล้องกับนิพนธ์ พัวพงศกร และคณะ (อ้างถึงใน วิโรจน์ ธิตา, 2546, หน้า 20) ได้เสนอผลงานเรื่องแผนปฏิบัติการสร้างสังคมปลอดภัยระดับชั้นตาม ยุทธศาสตร์ต่อต้านคอร์รัปชันในประเทศไทย พ.ศ. 2543 โดยรวบรวมข้อเสนอแนะและ ข้อเสนอสรุปเชิงนโยบายจากผลงานวิจัยต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งผลการ สัมมนาเรื่องยุทธศาสตร์การต่อต้านคอร์รัปชัน ซึ่งจัดโดยสำนักงานข้าราชการพลเรือน เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ. 2543 และวันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ. 2543 สรุปได้ 4 แนวทาง ดังนี้

1. การตัดโอกาสมิให้มีการแสวงหาผลประโยชน์จากทรัพยากรของรัฐที่มีอยู่ อย่างจำกัด โดยเฉพาะโครงการที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคม ต้องมีการวางระบบ ป้องกันมิให้การโอนงบประมาณในกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดการรั่วไหลของงบประมาณ เปลี่ยนแปลงวิธีการจัดสรรผลประโยชน์ด้วยการมิให้เจ้าหน้าที่มีโอกาสใช้ดุลยพินิจ เช่น การส่งเสริมการแข่งขันหรือระบบประมูลงานอย่างเสรี โดยจะต้องมีมาตรการป้องกันการ สมยอมในการเสนอราคาอย่างจริงจัง หลีกเลี่ยงการกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของสินค้า ที่จัดซื้อจัดจ้าง ใช้ระบบคอมพิวเตอร์อิเล็กทรอนิกส์ในการจัดซื้อจัดจ้าง มีการจัดทำ ทะเบียนรายชื่อและผลงานของผู้ประกอบการรายเก่า และส่งเสริมผู้ประกอบการราย ใหม่ๆ ให้มีโอกาสเข้าร่วมการแข่งขันราคา ตลอดจนกำหนดมาตรการตรวจสอบและ ลงโทษผู้ที่ทุจริตอย่างจริงจัง เป็นต้น

2. การลดอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย โดยเฉพาะการทำธุรกิจที่ผิดกฎหมาย ให้เป็นธุรกิจที่ถูกกฎหมาย โดยรัฐเข้ามากำกับดูแลธุรกิจเหล่านั้น สำหรับองค์กรอิสระ หรือเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการอนุมัติอนุญาตทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เช่น คลื่น ความถี่ จะต้องกลั่นกรองมิให้ผู้ที่เคยอยู่ในแวดวงธุรกิจหรือมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับ อำนาจหน้าที่ หรือมีประโยชน์ขัดกันกับงานในอำนาจหน้าที่เข้ามาทำหน้าที่เหล่านั้นมีการ

กำหนดกฎเกณฑ์ระเบียบวิธีปฏิบัติและขั้นตอนการใช้ดุลยพินิจอย่างโปร่งใส และกำหนดกรอบความรับผิดชอบในการตัดสินใจของผู้มีอำนาจไว้อย่างชัดเจน

3. การสร้างเงื่อนไขเพื่อลดแรงจูงใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่คิดจะทำการทุจริต ด้วยการเพิ่มเงินเดือนค่าตอบแทนให้สูง ในขณะที่ต้องเพิ่มโทษแก่ผู้กระทำการทุจริต ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเพิ่มต้นทุนในการทุจริต ทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐรู้สึกว่าจะไม่คุ้มค่าที่จะทำการทุจริต นอกจากนี้ ต้องตั้งรางวัลหรือแบ่งผลประโยชน์ที่ได้รับจากการตรวจยึดทรัพย์สินของผู้ทุจริตให้แก่เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ตรวจสอบการทุจริต มีมาตรการคุ้มครองข้าราชการหรือพยานหรือประชาชนที่ช่วยเหลือในการชี้เบาะแส เพื่อให้ประชาชนกล้าที่จะร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

4. การสร้างเครือข่ายป้องกันและต่อต้านการทุจริต โดยให้ความสำคัญกับสื่อมวลชน องค์กรภาคประชาชนในการปราบปรามการทุจริต องค์กรอิสระที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบการทุจริต จะต้องพิสูจน์ความสุจริตของตนเองโดยยึดหลักการบนพื้นฐานของข้อมูลและหลักฐานมากกว่ากระแสสังคม และจะต้องมีการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่มีหน้าที่ตรวจสอบอย่างใกล้ชิด สนับสนุนการวิจัยการทุจริตโดยเฉพาะการเจาะลึกในบางหน่วยงาน สร้างจิตสำนึกการต่อต้านการทุจริต สร้างระบบรับแจ้งข้อมูลข่าวสารการทุจริต มีเครือข่ายติดตามการร้องเรียน มีการเผยแพร่ข้อมูลการทุจริตทางสื่อต่างๆ ปฏิรูปความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการกับนักการเมือง เพื่อป้องกันการล้วงลुक มีการปฏิรูประบบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างจริงจัง และเป็นระบบ สร้างระบบราชการให้โปร่งใสตรวจสอบได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานระดับท้องถิ่นหลังการกระจายอำนาจ และสร้างความเข้มแข็งของสังคม ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกระบวนการให้มากที่สุด

และยังสอดคล้องกับ พุทธชาต สุวีลินนท์ (2551) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ช่องทาง และโอกาสในการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแวดวงราชการ จำเป็นต้องอาศัยการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นองค์รวม โดยผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะและวิธีการ ป้องกันและการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง จะต้องเร่งการสร้างค่านิยมความมีจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพซึ่งอยู่ในระดับปัจเจกบุคคลของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมแนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาลให้เป็นที่ยอมรับในทุกภาคส่วนของสังคม ระบบการควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรใช้แบบผสมผสาน และ ส่งเสริมให้มีการรวมตัวเป็นองค์กรภาคประชาชนและให้ประชาชนมีบทบาทและส่วนร่วม ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในการปฏิบัติหน้าที่ของ เจ้าหน้าที่ของรัฐ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 การป้องกันและปราบปรามการทุจริตการเลือกตั้งส่วนใหญ่ประชาชนไม่ค่อยมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมใดๆ ในการเฝ้าระวังหรือสอดส่องดูแลตั้งแต่ก่อน ขณะ หรือ หลังเลือกตั้ง ควรนำหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนเข้ามาปรับใช้เพื่อป้องกันการทุจริตการเลือกตั้ง

1.2 ควรมีการส่งเสริมให้เกิดการเฝ้าระวังการทุจริตการเลือกตั้งทุกพื้นที่ เพื่อช่วยเฝ้าระวังและป้องกันการทุจริตการเลือกตั้ง

1.3 หน่วยราชการต่างๆ ควรมีส่วนร่วมในการบูรณาการเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตการเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากหลายหน่วยงานพิจารณาว่า ในการดำเนินการดังกล่าวบทบาทหน้าที่เป็นของคณะกรรมการการเลือกตั้ง จึงไม่สนใจที่จะช่วยในการดูแลสอดส่องการทุจริตการเลือกตั้ง

1.4 สื่อมวลชนมีบทบาทต่อการเฝ้าระวังการทุจริตการเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การที่สื่อมวลชนเสนอข่าว ทำรายงานพิเศษ หรือระวังสอบถามข้อมูลประกอบการรายงานข่าว หรือเฝ้าดูคืบหน้าหาข้อเท็จจริง ทำให้เป็นเสมือนการเฝ้าระวังการทุจริตการเลือกตั้งด้วยอีกทางหนึ่ง

1.5 ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งยังไม่เข้าใจวิธีการใช้สิทธิเลือกตั้ง รวมถึงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายเลือกตั้ง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจะสนับสนุนข้อมูลเหล่านี้ให้กับประชาชน เพื่อให้การจัดการเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

1.6 ทศนคติของประชาชนในพื้นที่ที่มีบทบาทสำคัญต่อการทุจริตการเลือกตั้ง เนื่องจากการรับรู้ว่าจะได้รับประโยชน์จากการเลือกตั้งในแต่ละครั้ง ซึ่งรวมทั้งการเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย ดังนั้น การมีทัศนคติและค่านิยมดังกล่าวเป็นตัวส่งเสริมและกระตุ้นให้มีการแจกเงินหรือผลประโยชน์ต่างๆ อันนำไปสู่การทุจริตการเลือกตั้งในที่สุดในหลายๆ รูปแบบ ดังนั้น จึงควรมีการปลูกฝังทัศนคติและปรับเปลี่ยนค่านิยมใหม่ โดยเริ่มต้นที่เด็กและเยาวชนก่อน ควรมีการดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง จนเกิดการซึมซับและต่อต้านการทุจริตการเลือกตั้ง

2. ข้อเสนอแนะในการดำเนินการ

2.1 จัดให้มีโครงการต่างๆ ที่สนับสนุนและสร้างแรงจูงใจให้มีการเฝ้าระวังและปราบปรามการทุจริตการเลือกตั้งในท้องถิ่น เช่น โครงการประกวดหมู่บ้านปราศจากการทุจริตการเลือกตั้ง หรือโครงการมือสะอาดจากการทุจริตการเลือกตั้ง เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาแนวทางการใช้งบประมาณของเทศบาลตำบลโดยเคร่งครัดและจริงจัง พร้อมทั้งตรวจสอบสายสัมพันธ์ที่เข้ามารับจ้างดำเนินการต่างๆ ของเทศบาลตำบล

3. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

3.1 ทิศทางการทุจริตการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลและนายกเทศมนตรีตำบล รวมถึงการเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ที่จะมีขึ้นในอนาคต จะมีการร่วมมือกันมากขึ้น โดยในลักษณะเป็นผลประโยชน์ต่างตอบแทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างพื้นที่ และจะมีการเรียนรู้และลอกเลียนแบบจากพื้นที่อื่นๆ มาปรับใช้กับพื้นที่ของตนมากยิ่งขึ้น และอาศัยช่องทางของระเบียบ กฎหมายที่เปิดช่องให้ ทำให้การจับ การดำเนินคดีและการลงโทษยากกว่าเดิมมาก ดังนั้น ควรมีการศึกษาถึงช่องทางกฎหมายเหล่านี้ประกอบด้วยเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้เหมาะสมในโอกาสต่อไป และเพื่อให้การจัดการเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

3.2 การศึกษาการทุจริตการเลือกตั้งในเทศบาลตำบล ควรมีการเจาะลึกการทุจริตการเลือกตั้งกรณีการซื้อขายสิทธิเลือกตั้ง ควบคุมภัยบทบาทของหัวคะแนนที่ใช้ในการหาเสียงเลือกตั้ง ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออก นักการเมืองจะมีการวางแผนกับหัวคะแนนเพื่อให้การเลือกตั้งครั้งนั้นประสบความสำเร็จ ดังนั้น ควรมีการศึกษาการทำงานของหัวคะแนนกับการซื้อขายสิทธิเลือกตั้งเทศบาลตำบลในโอกาสต่อไป

เอกสารอ้างอิง

พุทธรชาต สุธีวสินนนท์. (2551). ช่องทางและโอกาสในการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. ค้นเมื่อ 19 ธันวาคม 2555, จาก http://archive.lib.cmu.ac.th/full/T/2551/mpa0551ps_tpg.pdf

ภาณุ ลวกุล. (2545). รูปแบบและวิธีการคอร์รัปชันในองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ค้นเมื่อ 19 ธันวาคม 2555, จาก <http://library1.nida.ac.th/termpaper5/sd/2545/4444ab.pdf>

วิโรจน์ จิตา. (2546). ทักษะของนายอำเภอต่อปัญหาและอุปสรรคในการตรวจสอบการทุจริตที่เกิดขึ้นในองค์การบริหารส่วนตำบล. ค้นเมื่อ 19 ธันวาคม 2555, จาก http://archive.lib.cmu.ac.th/full/T/2546/mpa0546ps_tpg.pdf

สยาม คำปรีดา. (2549). สังคมกับการปกครอง (*Society and Government*) (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ไทยรายวัน.